

Capítols fabricats per al Govern de l'ofici de sabaters de la vila d'Inca a l'any 1697

XV JORNADES D'ESTUDIS LOCALS

Gabriel Pieras Salom

Cronista oficial de la ciutat d'Inca

Paraules clau: sabaters, ofici, Inca, capítols, govern, gremi.

Resum. *La transcripció dels capítols per al govern de l'ofici de sabaters d'Inca de l'any 1697 ens permetrà entrar molt dins el si d'aquest gremi. En aquella data es parla que hi ha necessitat de renovar els capítols, ja que tenen més de tres-cents anys i es troben en unes condicions de conservació que fan impossible ser llegits. Segurament, els integrants del gremi es refereixen als capítols dels sabaters d'Inca de l'any 1450. Amb aquest treball de transcripció veurem la vida quotidiana dels sabaters inquers, l'organització, l'estructura i quasi tots els detalls que conformen una societat de final del segle XVII.*

Keywords: shoemakers, profession, Inca, chapters, government, guild.

Abstract. *The transcript of the chapters for the government of shoemakers in Inca in 1697 will allow us to enter into the very heart of this guild. On that date it is said that there is a real need to renew the chapters as they have over three hundred years and are in a conservation conditions that make it impossible to be read. Surely the members of the Inca's guild of shoemakers refer to the chapters of 1450. This transcription work will allow us to see the daily life of shoemakers in Inca, their organization, structure, and almost all the details that make a society of the late seventeenth century.*

1. Introducció

En el programa dels Dijous Bo 78 vaig publicar “Els Capítols dels sabaters d'Inca de l'any 1458”, que havia copiat del volum XXIII, pàgina 14, del *Butlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* de l'any 1930 i que també citava Bartomeu Quetglas Gayà, en la seva obra *Los Gremios de Mallorca*, que ens parlava del Col·legi de Sabaters d'Inca, independent i segregat del de Ciutat a l'any 1458.

Ens resulta interessant rellegir l'entrada, el principi, dels capítols del citat any 1458. Notarem com parlen que “són estat **novament** ordenats per tots los Mestres sabaters d'Inca”. No són, doncs, els primers. La transcripció és així:

Anno a natiuitate domini MCCCCLVIII die vero XXVIII mensis Madii. Molt Magnifich Senyor e Lochtinent Rey.

Los Capítols deuals scrits a laor e a gloria del nostre glorios Rey e Senyor son stats fets nouament e ordenats per tots los Mestres sabaters de la vila de Incha o de la maior part de aquells tots per aquesta causa ajustats. Los quals en Joan Gil e Julia Obrador sobreposats e administradors de la dita confraria supliquen a la vostra Senyoria li placia aquells manar esser tinguts inuiolablement e seruats per tots los Mestres e Jouens, e encara confreres del dit ofici de sabaters en la dita vila de Incha sots les penes en los dits capítols opposades e contengudes. Altissimus est...

Noms dels gremis: les incorporacions gremials porten els noms de *Col·legis*, *Oficis*, *Confraries* o *Confraternitats*. Així, per exemple, trobam el nom de “Col·legi dels honorables sabaters”.

Càrrecs: els *majordoms* o *sobreposats* eren els primers càrrecs del Col·legi. El primer president era conegut amb el nom de *sobreposat major* i el vicepresident era el *sobreposat menor*. També hi havia el clavari, que era el qui guardava els diners i administrava els béns. Els *proboms* ajudaven els *sobreposats* en la direcció de l'ofici. També hi havia els *oidors de comptes*, que portaven els llibres de comptes i els examinaven detingudament. Seguien el *síndic*, el *notari* i el *secretari*, que redactaven actes i dirigien exàmens. Els qui visitaven tallers, botigues i obradors eren els *vessadors*. Aquells qui defensaven i tramitaven els litigis del col·legi eren els *advocats* i *procuradors*. També eren importants el *penoner*, que era el qui portava el penó o estendart a les processons; els *cordoners*, que eren aquells qui aguantaven els cordons dels penons. També hi havia els *ciriers*, *andadors*, *obrers*, *captadors*, *levadors*, *cullidors*, *col·lectors*, *conductors* i *leuters*.

Gremis importants a Mallorca: “Col·legi dels honorables picapedrers”, “dels gerrers, ollers i teulers”, “dels boneters”, “dels apotecaris”, “dels carnisers”, “dels fusters”, “dels cirurgians i barbers”, “dels comediants”, “dels sucres i candelers”, “dels corders i espartenyers”, “dels corredors de coll”, “dels corredors d'orella”, “dels porgadors i mesurdors”, “dels blanquers i assaonadors”, “dels esparters”, “dels saboners”, “dels ferrers”, “dels forners”, “dels hortolans”, “dels flassaders”, “dels mariners”, “dels mesuradors d'oli”, “dels moliners d'aigua”, “dels moliners de vent”, “dels passamaners, guanters, mercers i marxandos”, “dels pagesos i conradors”, “dels paraires”, “dels pelleters”, “dels pescadors”, “dels pintors, brodadors i escultors”, “dels argenters”, “dels sastres i calceters”, “dels selleters i basters”, “dels capellers”, “dels teixidors de llana”, “dels teixidors de lli”, “dels velluters”, “dels tintorers”, “dels boters”, “dels teixidors de seda”, “dels traginers d'oli”, “dels traginers de garrot”, “dels sabaters”, etc.

En aquesta comunicació es transcriuran els “Capítols fabricats pel govern de l'Ofici de sabaters de la vila d'Inca a l'any 1697”. Aquest interessant document, molt ben fotocopiats, fou un regal que em va fer el canonge inquer Mn. Pere-Joan Llabrés i Martorell, un dia que parlàvem d'aquest tema dins el despatx que jo tenia al Casal de Cultura del carrer Dureta, vora l'Arxiu Històric Municipal, més o menys l'any 1988. Sabia, Mn. Llabrés, que m'agradaria tenir-lo. Avui, tot recordant el darrer Canonge Inquer, aquí va la documentació copiada literalment.

S'ha de fer notar que s'ha copiat de manera totalment literal el document sense corregir, ni canviar paraules, ni frases, ni expressions.

2. Transcripció dels capítols

“SUPPLICATIO OBLATA DIE XII FEBRUARII 1697 PER INFRA SCRIPTOS SUPRA POSITUM ET PRO HOMINEM OFFICII SUTORUM VILAE DE INCHA

Iuan Morro y Gabriel Llompart sabaters de la vila de Incha, aquell Sobreposat y este Prom del collegi de sabaters de dita vila, tenint ple poder com consta de lo acte y determinacio del dit ofici dels 9 corrent en poder de Juan Miquel Arrom notari y sindich del dit ofici y collegi representan a V.S. Ilma. que lo dit ofici de sabates de la dita Vila tenia necessitat de renovar los Capitols antichs pues essent lo dit ofici antiquissim y de passats de trecens anys no es podía governarse per aquells per raho de dita antigüedad en los lances que se oferien trobantse tots rosats y romputs y sense poderse lograr la lectura de ells. Per lo qual y per el bon govern y mayor conveniencia del dit ofici fabricaren nous Capitols los quals foren llegits en dita Junta en que fonch conclus votat y decidit nemine discrepante que acudissen los Supts. a V. S. Ilma. fent presentacio dels Capitols y poder ut car. Supplicam sia de son servey confirmar los dits Capitols y sobre tots ells y quiscu en particular interposar se Real Autoritat y Decret y despachar les ordes y mandatos necesaris. Omni, etc. et licet, etc.

Altissimus etc.

Bernardus Ferrer

Deponantur acta et comunicentur Magnificis Juratis presentis Regni et visis providebitur. Prouisa per Not. Et Magcu. Regenti Regia Consellaria die 12 februarii 1697. Garcias Nott. Pt. Scriba.

Et die 21 predictorum mensis et anni fuerunt comunicata non solum ista Supplicatio Verum etiam Capitula in ea contenta per me Antonium Garcias Nott. proscriba maiore et Sewcretario Regia Audientiae Magnificis Juratis presentis et visis et consideratis dictis capitulis per dictos Magcos. Juratos responderunt 22 dictorum mediante Antonio Mulet Nott. eius sindico quod nullatenus se oponerent fraqueziis statutis et Gubernio presents Regni et sic quod nulla in contrarium representatio fiebant de quibus. Ego dictus Garcias Nott. confessi instrumentu quare.

Die VIII Mensis Februarii anno a Nativitate Domini MDCXCVII.

In Dei nomine, etc. ajuntats y congregats en casa de mi el Notari Infra. los honors mestre Jaume Morro y mestre Guillem Ramis sabates sobreposats lo present any del collegi y ofici de Sabaters de la present vila de Incha, mestre Gabriel Llompart y mestre Bartomeu Ramis Sabaters promens del dit ofici lo any corrent mestre Miquel Colom y mestre Mathia Gali tots sabaters y Mestres y Confreres del dit ofici ab asistencia del Honor Matgi Carbonell lloctinent del Balle Real de dita Vila per afecte de tenir concell y tractar cosas utils y concernents en el dit ofici y Collegi.

Aquí matex foren proposats per dit mestre Juan Morro Sobreposat en nom de son compañero dient, etc. lo perque havem ajuntat a V.M. es perque ya saben que nostron Ofici te necessitat de renovar los Capitols per quant ha passat de 300 anys que es ofici y no sen pot treura raho massa be, y per el bon govern de nostron ofici es de conveniencia suplicar a su Señoria del molt Iltre. Señor Regent R.L.R.L. en lo present Regna sia servit decretar los Capitols tenim fabricats que se llegiran a Vs. Ms. y per dit afecta donar poder a algún o a alguns de los Confreres de dit ofici per solicitar la dita materia y per buscar y prendre los dines se offeriran per pagar los gastos per la confirmacio de dits Capitols. Vs. Ms. aconselleran lo que convengue y discorreguts los vots

de un en altre com es costum fonch conclus, definit y determinat nemine discrepante que se vaje a suplicar a dita se Señoria del Molt Illtre. Señor Regent que se digne decretar dits Capitols per solicitar lo qual se dona ple poder en els Honors mestre Juan Morro sobreposats y mestre Gabriel Llompard Prom de sobre dits y un vot tan solament discrepant sels dona poder a dits de buscar y prendre diners se seran menester de allí haont trobaran per via de emprestatio sens interes algún y per dits afectas sals donen y attribuexen tots los poders necessaris y de obligar los bens de dit nostron ofici y firmar los actes se offeriran en totes les clausules necessarias.

Quare, etc.

Festes... Petrus Ferragut Salva et Martinus Ferragut omnes: Incha et ego Joannes Michael Arrom notts. Dicti officii.

Ita est Joannes Michael Arrom notts. Et Syndicus dicti officii y el Collegi.”

“CAPITOLS FABRICATS PER LO GOVERN DEL OFICI DE SEBATERS DE LA VILA DE INCHA.

I

Primo se statuex y ordena que cade any perpetuament se fasse Extractio a Sach y sort de dos Sobreposats y un Clavari com sempre se ha acostumat tots los anys desde el principi de est ofici fins el present any en las festividades de la Natividad de Nostre Señor Jesuchrist preceint primer habilitacio y insiculacio de tres en tres anys de personas abonadas per los Sobreposats y promens y alegidores per los dits Sobreposats assistint aximateix a la habilitacio i insiculacio com a la Extaccio lo Honor Balle Real de dita vila de Incha o son Lloctinent de tot lo qual se degui tocar actes axi de les insiculacions com de les extraccions per lo Nott. y Sindich de dit Ofici en los llibres destinats per dit afecte y no puguen los Sobreposats qui son y de qui al davant saran dexar de fer la Extraccio en puntualidad cade any en ditas festivitats y la habilitacio i insiculacio lo any tocara sots pena de vint sous moneda de Mallorca aplicadors un ters al Señor Rey y dos tersos per subvencio de los gastos de dit ofici.

II

Item se statuex y ordena que los Sobreposats y Clavari deguen prestar jurament de haverse be y leyalment en lo exercissi de son oficie en ma y poder del Honor Balle Real de dita Vila o de son Lloctinent tocant aximateix acte de dits juraments en los sobredits llibres xdel dit Ofici y aximateix deguen donar dits oficials bones y suficientes fiances de lo que administraran del dit Ofici y asso dins 15 dias después que heuran sorteat y seran extrets sots pena de vint sous per quiscu qui dins el dit determini no heura prestat lo dit jurament y donades bones y suficientes fiances aplicadors com de sobre esta dit.

III

Item se estaueu y ordena que los Sobreposats qui acabaran se quedaran proms de dit Ofici lo any subseguent com se acostuma actualmente y se ha acostumat y que ningun oficial pugue exercir lo ofici de Sobreposat, Prom o Clavari que primer no haje vagat dos anys en aquell ofici en que haura sortetjat.

IIII

Item se estatuex y ordena que ningún Mestre del dit Ofici pugui tenir mosso en casa sua sens encartar sino es per espai de un mes sots pena de vint sous per cada vegade que trobats seran aplicadors com de sobre esta dit.

V

Item estatuex y ordena quee las Cartes se deguen fer a temps de quatre anys y no menos peer los dits Sobreposats y Proms y que ningun mestre pugue fer remicio del dit temps en part ni en tot sots pena de tres lliuras moneda de Mallca. Aplicadores com esta dit.

VI

Item se estatuex y ordena que los mossos que se encartaran deguen pagar per quiscuna carta en el dit ofici quatre lliuras monede de Mallorca, y quatre sous a quiscun Sobreposat, Clavari y Prom y sinc sous en el Notari per lo acte de la carta y dos sous a lo andador del dit ofici y acabada de que hauran le carta deguen haver de anar dos anys per lo ofici de fadri y no puguen esser admesos en lo examen que primer no ajen complit a lo predict.

VII

Item se estatuex y ordena que ningun Mestre pugue pendre mosso que stira encartat ab altre mestre si no es preceint primer legitima cogniccio de causa, la que al degue ser coneguda per los Sobreposats y promes en junta de promania y oit primer lo que voldra allegar el mestre qui tania primer encartat el tal mosso en pena de vint sous per quiscu del qui contrefara per el mestre com per lo mosso aplicadors com esta dit.

VIII

Item se statuex y ordena qui ninguna persona puga parar botigue ni esser examinat sens aver estat a carta y esser anat per fadri per lo ofici per tot el sobredit temps si ja dons no fora fill de mestre en pena de cinch lliures monede de Mallorca per quiscu qui intentara parar botigue sens dit examen y aximatex en pena de nullitat de examen per el qui no haura complit la carta y los dits 2 anys de fadri, si ja dons no fora fill de mestre y que los Sobreposats y Promens incorreguen a la matexa pena quiscu en cas intentasen examinar algun sens haver cumplit el dit temps de carta y de fadri o donassen lloch de parar botigue a algu sens asser examinats aplicadora dita pena com esta dit.

IX

Item se statuex y se ordena que los Sobreposats y Proms puguen examinar y crear Mestres de dit ofici en dita vila de Incha com se ha acostumat sempre en dita Vila y actualmente se observa preseint debit examen y aprovats per los dits Sobreposats y Promens en junta de Promania y que lo examinat y creat nou Mestre degue hauer de pagar vuit lliuras monede de Mallorca a lo ofici si ja dons no fora fill de mestre perque los fills de Mestre deuen pagar solament dos lliuras monede de Mallorca a lo Ofici per son examen ultra lo que al serán tinguts a pagar tant los fills de Mestre com los qui nou son quatre sous a quiscun Sobreposat y Prom y sinch sous en el Notari per lo acte de lo examen.

X

Item se estatuex y ordena que no puga examinarse ningún fill de Mestre ni menos pugue ser admes en dit examen que primer no haje tinguda botigue oberta y parada per spay de un any y preseint primer llegitim examen per dits Sobreposats y Proments y aprovat per aquells. Sots pena per quiscun Sobreposat y Prom qui contra fara en el present capitol de sinch lliuras monede de Mallorca aplicadores com esta dit.

XI

Item se estatuex y ordena que sempre y quant se oferira haver de tenir y celebrar consell per cosas concernents en el dit ofici degue esser ab licencia del Honor Balle Real de dita Vila, o son llochtinent i ab asistencia de aquell y que per citar los confreres siaa ab licencia del matex y los confreres qui seran citats y no comperexeran sien penats ab sinch sous moneda de Mallorca per quiscu que no comperexera en lo concell aplicadors com esta dit.

XII

Item se estatuex y ordena que no es pugue tenir ni celebrar consell que en ell no assistescan dos tercers parts de los Confreres Mestres y que lo dit consell no pugue tenir conclusio si no es per mes de la mitad dels vots sots decret de nullacio.

XIII

Item se estatuex y ordena que si algun confrare del dit ofici delinquira en llur ofici o perda el respecte a los sobreposats puguen los dits sobreposats posarlo a la preso y penar los tals fins a la quantitat ben vista de tres lliuras monede de Mallorca aplicadores com esta dit.

XIII

Item se estatuex y ordena que les cobrances de las entrades del dit ofici se ajen de fer per lo Clavari de aquell, el qual dins quatre mesos, apres que hara acabat son ofici degue donar bo, just, vertader y leal compte de lo que haura cobrat y tingut a carrech de cobrar conforma lo llibre de son Clavariat que se ordena heuarse de fer per quiscun any donantli per llevada y exectio tant de las partidas de cens te dit ofici com de qualsevol cobranses, tres sous per lliura y no li sian admesas purgas sino aquellas de que vertaderament constara de relatio de nom sunt bona y donats que haie sos comptes degue hauer de entregar el seu llibre de son Clavariat en la caxe del dit ofici per major claritia y en dit llibre deguen haver de assentar los clavaris las partides de las cobransas per diades a quiscuna per si posant los nom del qui pagara y per qui sots pena de sinch sous per quiscuna partida en que faltara aplicadors com esta dit.

XV

Item se estatuex y ordena que tots los confreres Mestres del dit ofici deven aver de pagar quiscun dells cade any vuit sous y vuit monede de Mallorca per la confraria y los fadrins quatre sous y quatre per mitja confraria exigidor tot per el matex Clavari de dit ofici.

XVI

Item se estatuex y ordena que per quant dit ofici y collegi te algunas partidas de cens tinguen aquellas a un capbreu en bona forma anant registrant en aquell los titols y successions necessaries per conservacio de dit cens y tenguen un llibre aparte haont vagen posant tots los actes faiens en el dit ofici tenint una caxa ab quatre Claus les quals tinguen una cade Sobreposat y Prom haont tinguen reclusos tots los llibres, actes y papes del dit ofici y que no se pugue treura acte ni paper algun de la caxa que el qui sen entregara no fasse rebuda de lo que se entregara en pena de tres lliures per quiscu qui contrefara aplicadores com esta dit y per dit afecta tinguen un llibret destinat en dita caxa per assentar lo que se treura y lo entrego quan si tornara.

XVII

Item se estatuex y ordena que no sia Mestre algu ni confrare del dit ofici que gos ni presumesca posar Just sola senar ni fer sabates de molto sino bax borradas sots pena de tres lliuras moneda de Mallorca per quiscuna vegada que trobats seran aplicadors com esta ya dit.

XVIII

Item se estatuex y ordena que tots los anys los días y festas de Sanct March Evangelista, Sanct Mathia Apostol y de sant Llorens Martir perpetuament per compte del dit ofici se degue solemnizar festa en lo convent de Sanc Francesch de dita vila de Incha haont te la capella el dit ofici ab solemnia ofici cantat ab diacha y subdiacha y sermo ab Aniversari a la fi del ofici y completas als dissaptes a la tarda tot en honor y gloria dels dits Sants com se acostumat sempre y actualmente se observa cada any pagantse los gastos de bens comuns de dit ofici.

XIX

Item se estatuex y ordena que tots los Mestres y Confreres del dit ofici deguen haver de assistir a lo Sermo y Ofici de ditas festivitads den dit convent, y en la sua capella, sots pena de una quarta de oli que quiscu qui faltara per cade vegada que no assistira y axi matex tots los Mestres y Confreres del dit ofici a qui seran donat ciri el dia y festa del Evangelista san march deguen haver de anar assistir a la professo de la lletania major qui va de la Parrochia de dita Vila de Incha a dit Convent de San Francesch, en lo peno de di ofici com se ha acostuma y actualmente se observa tots los anys sots la matexa pena de una quarta de oli per quiscu qui será donat ciri y no assistira en dita professo aplicador per la llantia de la Capella.

XX

Item se estatuex y ordena que tots los Diumenjes de lo any se degue celebrar per dit ofici la missa primera en la dita capella sua perpetuament tots los anys per los Pares del convent de Sanct Francesch com sempre se ha acostumat y actualmente se observa pagadora de bens comuns del ofici.

XXI

Item se estatuex y ordena que sempre y quant hei haura algun Confrare malalt y los Sobreposats tindran noticia de que aquell tingue necessitat de subvencio deguen los Sobreposats y Promens de Promania manar el Clavari que pague per subvencio del dit malalt la quantitat ben vista del modo aparexera a dits Sobreposats y Proms fins a la quantitat de sinch lliuras monede de Mallorca per quiscun malalt.

XXII

Item se estatuex y ordena que quant hai haura algun Confrare malalt en lo llit que se haura de combregar tinguen obligacio los Sobreposats y Proms de partir cera a los Confreres y Mestres del dit ofici y deguen haver de assistir a acompanyar el Santissim Sagrament tots aquells qui serán aportats ciri sots pena de una quarta de oli per quiscu qui no assistira si ja dos no será per algún impediment aplicadora dita quarta de oli per la llantia de la sua Capella.

XXIII

Item se estatuex y ordena que quant morra algún Confrare del dit Ofici los Confreres mes joves que seran designats per los Sobreposats tinguen obligacio de aportar lo cadáver a la Sepultura y no puguen rehusarho sots pena de sinch sous moneda de Mallorca per quiscu aplicadors ccom esta dit y los Sobreposats y Proms juntament en tots los altres Mestres y confreres a qui seran donats ciris tingue la obligacio de acompanyar dit cos a la Sepultura sots pena de una quarta de oli per quiscun qui faltara aplicador per la llantia de dita Capella.

XXIII

Item se estatuex y ordena que per quiscun Confrare de dit Ofici que se morra se deguen fer celebrar tres missas baxas en dit convent de Sanct Francesch y en dita capella de lo Evangelista San March com se a acostumat sempre y actualmente se observa de bens comuns de dit Ofici.

XXV

Item se estatuex y ordena que tots los anys el dia y festa de la commemoracio de los difunts se degue celebrar un ofici conventual en dit Convent en dita capella de lo Evangelista Sanct March ab aniversari aa la fi per les animas de los Confreres difunts, de bens comuns de dit Ofici, com se ha acostumat sempre y actualment se observa y en dit ofici y aniversari deguen haver de assistir tots los Mestres y Confreres del dit Ofici per absoldra al temps se celebrara aquell sots pena de una quarta de oli per quiscu qui faltara aplicador per la llantia de la dita Capella.

XXVI

Item se estatuex y ordena que se proseguisca en donar a cade filla de Mestre y Confreres del dit Ofici en ajuda de son Matrimoni vint y sinc lliuras moneda de Mallorca com se ha acostumat sempre de temps inmemorable a esta part y encare actualmente se observa pagadoras ço es deu lliuras el dia de la faccio de la polissa o polissas de aquellas, y del dia de la faccio de la polissa a quatre mesos set lliuras deu sous y las restants set lliuras deu sous después de altres quatre mesos com se ha acostumaat y que se deguen haver de pagar aquellas per lo Clavari Vell sempre que ni haze qui deguen i no aventhi clavari olim qui degue a les horas se pagaran per lo Clavari corrent conforma se estila actualmente, aab tal empero que no sen pugue pagar mes que una cade any y axi com se aniran casant cobreran una cada any una después de la altre com se observa actualmente.

XXVII

Item se estatuex y ordena que tots los Mestres, Confreres y fills de Mestres qui vui actualmente son en dit ofici y los que de aquí al davant seran y previndran, en matex, deguen haver de observar y pasar per los presents capitols novament fabricats y non pugue en apartar de aquells ni menos puguen en manera alguna contre fer a los matexos sots pena per quiscu de ells 10 lliuras aplicadores ut supra.”

“DECRETUM DIE XXV MENSIS FEBRUARY ANNO NATIVITATE DOMINI
MDCLXXXVII

Illustrissimus Dominus Locumtenens, etc. Capitaneus Generalis, etc. Visa suplicatione oblata 12 currentium per Joannes Morro supra positum Officis Sutorum Villa Incha et Gabriellem Llompard Prohominem eius de Offici habentes ad infrascripta plenum posse a dicto officio ut videre est media Consilii resolutione 9 currentium ut atestatur Joannes Michael Arrom Notts. syndicus dicti Officii, qua exponunt dictu Officium in necessitate reperiri Capitula Vetera renovandi ades quod sua erectio dependet a plusquam trescentum annis qua ratione minime gubernari poterant dictis cum Capitulis et ob veritatem illorum maxime qua inveniunt rumpita nequeuntque legi. Qua propter pro bono gubernio et majori convenientia dicti Officii aliqua de novo fabricarunt que postea fuerunt comunicata Consilio sue Confratribus dicti Officii, et apata per eos nullo contradicente. Ideo suplicant dicte sua Ilme. Dominationi quatenus dignetur ea aprobare et confirmare media sua Regia autoritate pro ut hec et alia latius in dicta suplicatione ad quam fiat relatio continetur visa dicta suplicatione consilisque resolutione visis dictis capitulis, quibus comunicatis Magnificus Juratis presentis Regni nihil in contrarium fuit oppositum imo expresse responderunt quod nullum ex eis si oponerat statutis Privilegis, et franqueriis presentis Regni, visit que videndis, et attentis attendendis, et cum iusta petentibus benignus non sit denegandus assensus. Ideo als dicta sua Ilma. Dominatio cum Consilio Adm. Magnifici ac Nobilis D. Didaci Josephi de Linyan et Muñoz Regiam Cancellarium Regentis attento consensu Magnificorum Juratorum presentis Regni Laudat approbat ratificat et confirmat dicta Capitula pro bono gubernio dicti Gremiy de novo fabricata que numero sunt 27 sub penis millis contentis iuxta illorum seriem et tenorem, nec non ad executionem deduci mandat, et pro his expediuntur mandata necessaria et In et super pramissis et eorum singulis suam Regiam interponit autoritatem pariterque Decretum.
Linyan et Muñoz”

3. Conclusions

Aquesta documentació relativa al gremi de sabaters d'Inca de final del segle XVII ens ofereix una interessant informació econòmica, social, d'ajut, religiosa, etc., no tan sols dels sabaters, sinó també d'altres apunts històrics com poden ser noms, llinatges, festes, capelles, economia... Així mateix, ens adonam de la importància del citat gremi que té vida pròpia a la vila d'Inca i separada del de Ciutat, ja des del segle XV. A l'àtic del retaule de Sant Pere de l'església parroquial de Santa Maria la Major, construït entre els anys 1576 i 1642, hi ha l'escut, entre altres, del gremi dels sabaters d'Inca.

Naturalment que amb aquest treball tan sols s'ha intentat historiar el gremi dins un temps ben determinat i concret. El gremi desapareixerà, de manera obligada, dins el primer terç del segle XIX. Malgrat tot, aquesta indústria sabatera inquera, dins la dècada dels anys 70 de l'esmentat segle, agafarà una altra empenta ben digna de ser estudiada.

Supplicatio
 oblata die XII februa
 rij 1697 per infra scrip
 tos Suprapositum et Pro
 hominem Officij Sutorum Vila
 de Incha.

Juan Morro y Gabriel Sompari
 baters de la vila de Incha, aquell Sobrepesat,
 y este Prom del Col·legi de Sabater de dita vi
 la, tenint ple poder com consta de lo acte y de
 terminacio del dit ofici dels 9 corrent en po
 der de Juan Miquel Arram notari y Sin

Capitols
 fabricats per lo Go
 vern del ofici de Sabaters
 de la Vila de Incha

I

Primo se statuex y ordena que cada any per petuam
 se fasse la Extraccio a Sach y a sort de des Sobrepesats
 y un Clavari com sempre ha accytumat tots los anys
 desde el principi de est ofici fins el present any y en las
 festividat de la Natividad de Nostre Señor Jesu Ch
 rist preciant primor habitacio y imiculacio de so
 tres en tres anys de personas abonadas per los So
 bresats y promens y aligadores per los dits Sobre
 pesats assistini aximatex ala habitacio y imieu

Decretum
 Die xxv mensis Februarij
 anno á Nativitate Domini
 MDCLXXXVII

Illustrissimus Dominus Tucumtenens et
Capitaneus Generalis etc. Visa supplicatione
 oblata 12 currentium per Joanne Morro Supra
 positum Officij Sutorum Villa de Incha et Ga
 briellem Sompari Prohominem eiusde Offi
 ci habentes ad infrascripta plenum posse a dic
 to Officio ut videre est media Consilij resolutione 9
 currentiu ut atestatur Joannes Michael Arram
 Notr. sindicus dicti Officij, qua exponunt dictu
 Officium in necessitate reperiri Capitula Vete
 ra renovandi adeo quod sua erectio dependet
 á plusquam trecentum annis qua ratione nini

